

Márton Zoltán

Modus vivendi

„Nézegetem egy készülő album fényképeit, és lassan rájövök, hogy félutamban támadó gondolataim és gondjaim voltaképpen nemzedékiek: van a nyomomban egy másik, felnőtt nemzedék, amelynek tagjai már nemcsak visszaneznek félútjukból a szülőföldre, sok esetben csak szüleik szülőföldjére, hanem vissza is járnak oda.

Már lehet. És ha van valami jó mindabban, ami az én elindulásom idejétől számolt több mint másfél évtized alatt történt, akkor az éppen ez: hogy lehet. Már ahogy lehet, jegyezem meg a

pontosság kedvéért.

Én egy Kós Károly-féle Erdélyt őrzők szándékosan szelektív emlékezetemben; ők egy Emir Kusturica-féle Erdélyt látnak és fényképeznek. Elöttem, ha kimondom szülőföldem nevét és behunom a szememet, a kolozsvári Farkas utca képe dereng fel gótikus templomával, klasszicista egyetemi épületével, hársfáival; ö-löttük nem tudom mi dereng fel, ha behunyják a szemüket, de látom, hogy mit látnak és mit őriznek meg a látványból, ha elkattintják fényképezőgépjüket. Nekik a fejükön is másképp nő a haj; én örülök, hogy az enyémen még nő egyáltalán. De azért, ha vissza-visszatérnek útjukból, félútjukból, a szemükből nekik is kicsordul a könny valamiért.

Talán azért, mert nemzedékem elérte célját s betöltötte értelmét, és átadott bizonyos fajta érték— és identitástudatot az utána következőknek? És azoknak azt kell tapasztalniuk, hogy mindezzel nincs mit kezdeni a mai valóságban?

Nem hiszem.

Nem hiszem először is azt, hogy mindent át adtunk, ami csak átadható s egyúttal érdemes is az átvételre és befogadásra. Bár ahogy az említett készülő album képeit nézegetem, s egyik-másikon felfedezem szellemi és lelki otthonom

valamelyik részletét, például a torockói Székelykő sziluettjét, előterében egy sokféle szimbolikus jelentést hordozó fehér lóval, úgy érzem, hogy ami igazán fontos, azt átadtuk. Hogy ez mi, azt nem tudom elmagyarázni, de bízom benne, hogy sokan ráéreznek.

És aztán azt sem hiszem, hogy ezzel ma nincs mit kezdeni. Azt sem tudom elmagyarázni, hogy mit lehet és mit kell kezdeni vele, s ha tudnám sem akarnám, mert vannak dolgok, amelyek kimondva és elmagyarázva éppen legbensőbb lényegüknek veszítik el nagy részét. Tamásinak azt a mondását, hogy azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne, nem lehet és nem is kell magyarázni.

Legfennebb arra kell felhívni a figyelmet, hogy a mondás nem okot, hanem célt határoz meg.”

Részlet Márton Zoltán képeskönyvének Veress Zoltán által írt utószavából

Márton Zoltán önmagáról:

„Kolozsváron születtem 1962. augusztus 30-án. A Báthory István nevével viselő gimnáziumban érettségiztem. Három évet kellett elvégezni az orvosin ahhoz, hogy rájőjjenek, nem nekem való, bár arra, hogy mi az, ami nekem való még mindig nem jöttem igazán rá. 1987-ben jöttünk Svédországba.

Már otthon szerettem fényképezni, de igazán fontossá itt vált, hiszen gyógy-módként használtam. (Erről a Modus vivendi című albumom végén található angol nyelvű szövegben írtam.) Lassan rájöttem, hogy más értéke is lehet a képanyagnak: a gyorsan változó világból megőrökíti az időtállót. A Modus vivendi című fotóalbum háromkötetesre tervezett sorozatom első része szépités és érzégsmentesen nyújt képet Erdélyről. Azt mutatom be, ami van – bármennyire eltér is ez attól, amit sokan szeretnének. Az első kötet témája a falusi illetve a város-környéki élet, a második rész témája a csíksomlyói pünkösdi búcsú, a harmadik könyvben pedig az erdélyi kultúra és művészet bemutató felvételeimet gyűjtöm”

Márton Zoltán Stockholmban két kiállításon mutatkozott be, Kolozsváron pedig a Művészeti Múzeum rendezett felvételeiből rangos kiállítást.